

Čís. 2037.

»Trestným činem« ve smyslu Šu 170 čís. 1 tr. ř. jest jen ten čin, z něhož jest obžalovaný viněn, nikoliv jiný, byť i podobný.

Zjištění, že zevně sběhla se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevylučuje zjištění, že vnitřní stránka věci byla jinou, než jak se hájí obžalovaný.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Vyzvídání ve prospěch sovětového Ruska.

Skutečnostmi, jež mají zůstatí utajeny na obranu republiky (§ 6 čís. 2 zákona), dlužno rozuměti jen věci skutečné, jež jsou v souvislosti s obranou republiky, nikoliv výmysly třetí osoby nebo věci notoricky známé.

S hlediska Šu 6 čís. 2 odstavec druhý zákona se nevyhledává, by pachatel skutečnosti již skutečně vyzvěděl, nýbrž stačí k dokonanému činu, že vyvinul činnost, směřující a způsobitou k tomu, by mu zjednala znalost skutečností, opatření a předmětů v zákoně předpokládaných.

Spadá sem vyzvídání vojensko-politických skutečností, jež mají pro obranu republiky zůstatí utajeny, jakož i vyžádání jmen důstojníků, jež by mohli býti získáni pro ruské zájmy.

S hlediska Šu 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí zákona nevyžaduje se nezbytně, že skutečnost, opatření nebo předmět, které tvoří vojenské tajemství, musí býti rázu výlučně vojenského; stačí, mají-li přímý vztah k vojenské obraně republiky. Spadá sem i získávání dat o vojenských dodávkách čs. továren do států spojeneckých a přátelských.

»Věrohodným« dověděním se (§ 12 odstavec druhý zákona) jest možnost, že vinník čerpal svůj poznatek buď z takového pramene nebo takovým způsobem, že subjektivně nemůže míti pochybnosti o spáchaném nebo chystaném zločinu.

Rozh. ze dne 1. července 1925, Zm I 363/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. března 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými a to: Ivan P-i zločinem podle Šu 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a podle Šu 8 tr. zák. a Šu 6 odstavec druhý zákona, Alexander D. zločinem podle Šu 6 čís. 2 odstavec třetí zákona a podle Šu 8 tr. zák. a Šu 6 čís. 2. odstavec druhý zákona, Tamara T-ů zločinem podle Šu 12 odstavec druhý zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ku zmateční stížnosti Ivana P-ského: Důvod zmatečnosti čís. 3 Šu 281 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že svědek Jiří P. přes ustanovení Šu 170 čís. 1 tr. ř. a přes odpor obhajoby byl vzat do přísahy. Svědek ten vystupoval prý pod nepravým jménem Ivana R-e, byl zaměstnán v maďarských, polských a sovětských službách, na konec v Min. Nár. Obrany, nabízel se prý obžalovanému, jak sám rozsudek

uvádí, že by mu dával zprávy o čs. armádě, a již z této příčiny stal se podezřelým, že měl účastenství na trestném činu, z něhož jsou viněni obžalovaný a ostatní spoluobžalovaní. Stížnost je bezdůvodná. Nalézací soud usnesl se, vzítí svědka do přísahy, shledav, že proti jeho přísaze výpovědi není překážek Šu 170 tr. ř. Tím dal soud na základě volného uvážení všech okolností případu na srozuměnou, že podle stavu věci, jaký byl v době svědkova výslechu, neuznal podezření proti svědkovi obhajobou vyslovené za důvodné; následkem toho nemůže býti řeči o porušení tohoto předpisu. Kromě toho přehlíží stížnost, že podle jasného znění Šu 170 čís. 1 tr. ř. jest zde překážka přísahy jen tehdy, když jde o osoby, které jsou usvědčeny neb v podezření, že spáchaly čin trestný nebo měly účast na trestném činu, o kterém jsou vyslýchány. Z toho plyne, že za trestný čin nelze považovati jiný podobný, nýbrž právě ten, který se obžalovanému klade za vinu, to jest, pro který jest dán v obžalobu. Že však svědek měl účast na vyzvídání v továrně na létadla ve K., pokud se týče na vyzvídání, týkajícím se čs. letectví, jímž byl stěžovatel uznán vinným podle odstavce A I. 1. výroku rozsudečného, pokud se týče, že svědka tížila trestná účast ve směru, ve kterém byl stěžovatel shledán vinným podle bodu A IV rozsudečného výroku, stížnost ani netvrdí a podle stavu spisů ani tvrditi nemůže. O svědkové účasti na trestném činu, stěžovateli podle odstavce A I 2) za vinu kladeném (15 otázek, daných stěžovatelem svědkovi P-ovi k zodpovědění), nemůže býti rovněž řeči, když soud běře za prokázáno, že svědek o tom, že stěžovatel mu dal ku zodpovědění 15 otázek, učinil hned hlášení zpravodajskému oddělení M. N. O. Mínil-li stížnost, že čin svědkův byl s trestnou činností stěžovatele v příčinné souvislosti, nekrylo by se ani to s tím, co v příčině překážky podle Šu 170 čís. 1 tr. ř. bylo uvedeno, a bylo by jen způsobilé vzbuditi pochybnosti co do plné nepodjatosti a věrohodnosti svědka, nedá se však z toho dovoditi opodstatněnost oné překážky. Při řešení otázky, o níž tu jde, nemá místa ani podstaty ani poukaz na § 27 čís. 3 zákona na ochranu republiky, ježto nalézací soud nezjistil, že svědek P. dání dotčených otázek nastrojil jako agent-provokateur, a stěžovatel sám jakoukoli vinu v tomto směru popírá. Důvod zmatečnosti podle čís. 3 Šu 281 tr. ř. není proto dán.

Vnitřní rozpor podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že prý nalézací soud na jedné straně uznává obhajobu obžalovaného za pravdivou, na druhé straně však činí zjištění, tomu se příčí. Tak prý soud běře zodpovídáním se obžalovaného za zjištěno, že jako letecký odborník zabýval se vynálezem vrtule a to ve službách francouzských, že obchodník Č. ve Varšavě měl obžalovaného k tomu, by vynález neprodával Francii, nýbrž Československu, že sám šel s obžalovaným na čs. vyslanectví, jež obžalovaného doporučilo čs. vojenskému attaché ve Varšavě, že generál H. převzal originály patentů, a poslal je M. N. O. do Prahy, že, jak soud v rozsudku doslovně praví, dne 1. října 1923 dostavil se obžalovaný opět ku generálovi H-ému ve Varšavě, tam že mu generál řekl, že čsl. úřady prozatím patent nekoupí, že ho však vybízejí, by se dostavil do Prahy do konstruktivní kanceláře M. N. O., kde bude pracovati, a že mu cestovné nahradí Č. S. R. Přes to a přes další zjištění, že, přibyv do Prahy, dostal od pluk. K-a poukaz, by se hlásil v letecké továrně u ředitele kapitána Š-a ve Kbelích, — běře prý soud na jiném

místě rozsudku za prokázaný pravý opak, že totiž obhajobě obžalovaného, že byl od M.N.O. vzat do služeb a přikázán služebně do Kbel do letecké kanceláře, by tam pracoval na svém vynálezu, nevěří a naopak jest toho přesvědčení, že obžalovaný dostal se do služeb M.N.O. jen předstíráním, že bude pracovati na vynálezu, maje ve skutečnosti v úmyslu, tam vyzvídati. Stížnost není v právu. Podrobí-li se důvody rozsudkové zkoumání ve své celistvosti, vnitřní souvislosti a vzájemném vztahu, nemůže býti o pravém stavu věci nejmenší pochybnosti, a nelze postřehnouti vytýkaný rozpor ve zjištěních rozsudkových. Je nepochybné, že vyličení děje, týkajícího se jednání s generálem H-ým ve Varšavě, podnětu k cestě do Prahy a přidělení do továrny ve Kbelích atd., jest ve skutečnosti jen reprodukcí obhajoby obžalovaného, již nalézací soud věří potud, pokud jde o zevní sběh věci. Pokud však jde o vnitřní stránku tohoto zevního jednání, totiž o záměr, obžalovaným při tom sledovaný, neshledává soud obhajobu obžalovaného pravdivou, naopak dospěl, uváživ všechny okolnosti případu k přesvědčení, že vše, co se ve Varšavě a pak událo, bylo v pravdě jen listivým předstíráním, a že vynálezy ohledně vrtule a bomby byly obžalovanému jen záminkou, by se dostal do Čs. republiky za účelem vyzvídání a to v oboru vojenských věcí a v první řadě v oboru, stěžovateli nejbližším, v oboru aviatiky. Zhodnotiv a uváživ náležitě průvodní výsledky uznal tudíž soud, že obžalovaný nikoli nahodile, bez záměru a zejména bez trestného úmyslu, jak se brání, odebral se do Čsl. republiky a byl přijat jako smluvní úředník do továrny ve Kbelích, nýbrž že vše se stalo dle jeho úmyslu jen za tím účelem, by tam vyzvídal opatření a předměty vojenské aviatiky.

Za těchto okolností není arci důvodnou výtku, že rozsudek trpí vnitřním rozporem ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř. Neboť zjištění, že událost po své zevní stránce sběhla se tak, jak obžalovaný vyličil, může dle zákonů logického myšlení obstáti vedle zjištění, že vnitřní obsah, to jest úmysl, v jakém obžalovaný při tom jednal, byl jiným, nežli nyní tvrzený. Jdeť tu o zjištění dvou různých skutečností, jednak zevního sběhu věci, jednak vnitřního stavu, to jest úmyslu, jednajícího při tom sledovaného; nevyklučuje proto zjištění jedno logicky zjištění druhé. Nehledíc k tomu bylo by zdůraznit, že i za předpokladu, že příchod obžalovaného do Čs. republiky a jeho přijetí do služeb v továrně v Kbelích, se staly způsobem bezvadným, nemělo by to vlivu na posouzení věci ve prospěch obžalovaného. Jestliť dle zodpovídání se obžalovaného sama zjištěno, že v polovici prosince 1923 mu Samojlov H. sdělil, že pracuje jako vyzvědač pro Sovětské Rusko, že obžalovaného vyzval, by s ním pracoval a zprávy vojenského obsahu mu opatřoval, že obžalovaný nabídku přijal, od počátku ledna 1924 pro H-e pracoval, odevzdáváje mu zejména články o aviatice a jiných vynálezech technickovojeenských a že teprve dne 14. února 1924 byl z továrny Kbelské propuštěn. Pokouší-li se stížnost, vytýkajíc jednotlivé okolnosti a hodnotíc je samostatně, dospěti k závěru, že obžalovaný neměl úmyslu a snahy, dostat se do továrny ve Kbelích za účelem vyzvídání, a že opačný závěr soudu jest v rozporu se zjištěnými skutečnostmi a nemá opory ve výsledcích průvodního řízení, není, pokud jde o probraný již rozpor, důvodna, ostatně ani po zákonu doličena. Stížnost uplatňuje dále, že předpoklad soudu o obžalovaném,

že byl organisátorem vyzvědačské činnosti v Čs. republice, jest v rozporu se zjištěnou pravdou. Z celého materiálu prý plyne, že jediným iniciátorem byl Samojlov H. Rozsudek prý ani v jediném případě neprokazuje, že obžalovaný kohokoliv získal pro vyzvědačskou činnost, tím méně pak slučoval v jednotku všechny obžalované. Byl prý pouze subagentem H-ovým a nemohl býti hlavou vyzvědačské organizace již proto, že sověty nikdy s ním nevyjednávaly, ba o jeho osobě a činnosti ani nevěděly. Rozsudek prý odporuje sám sobě, když na jedné straně tvrdí, že organisátorem vyzvědačské činnosti byl obžalovaný, ale v celém odůvodnění dokazuje, že jím byl výhradně H. Stížnosti nelze dáti za pravdu. Nehledě ani k tomu, že okolnost, zda obžalovaný byl organisátorem, původcem a náčelníkem vyzvědačské činnosti, jest nerozhodnou pro přičitatelnost a kvalifikaci závadného jednání, nýbrž má význam jen pro otázku výměry trestu, dochází tento předpoklad — v odůvodnění rozsudku, odnášejícím se k věci samé, ostatně výslovně neuvedený, — plného odůvodnění ve zjištěních a úvahách rozsudkových a ve výroku soudu, že v tomto případě se jednalo o organisovanou a rozvětvenou činnost vyzvědačskou, jejímiž členy byli obžalovaní P-i, P-o, D-ev a M-ov. Vývody stížnosti nedotýkají se proto ani podstaty věci, nehledíc k jich věcné nedůvodnosti.

V dalším snaží se zmateční stížnost otrásti správností výroku soudu o tom, že obžalovaný v továrně ve Kbelích vyzvídal a měl k tomu možnost a že šlo o skutečnosti, opatření a předměty rázu důvěrného. Vývody sem spadající nejsou v pravdě než nepřipustným brojením proti volnému uvažování průvodů. Nálezací soud stojí v odůvodnění rozsudku po skutkové stránce na stanovisku, že obžalovaný v továrně ve Kbelích skutečnosti atd., týkající se vojenské aviatiky, skutečně vyzvídal, a odmítá zejména jeho obranu, že neměl možnosti k takovému vyzvídání, poukazem na posudek vojenských znalců. Prohlašuje-li stížnost tento posudek za nepřesvědčivý a namítá-li proti němu, že není ani myslitelné, že by konstruktivní detaily tak důvěrného rázu byly v továrně veřejně projednávány, dále, že dle výslovného výroku znalce jsou konstruktivní prvky důvěrné pouze, pokud jde o tak zvané »prototypy« létadel, a nikoli pozdější seriová výroba létadel, brojí v pravdě jen nepřipustně proti přesvědčení soudu. Neboť otázka věcné správnosti posudku je v řízení zrušovacím z odporu vyloučena. O správnosti a přesvědčivosti posudku znaleckého uvažuje jako o správnosti a přesvědčivosti každého jiného průvodu jen nálezací soud (§§y 258 a 288 čís. 3 tr. ř.). Zrušovací soud, jako stolice opravná, jemuž nepřísluší činiti skutková zjištění a jenž není oprávněn přezkoumávati věcnou správnost zjištění, smí toliko po formální stránce zkoumati, zda posudek znalců jest stížen některou z formelních vad Šu 126 (125) tr. ř., a zda výrok soudu, o posudek ten se opírající, může býti vadou tou dotčen. Odpovídá-li posudek formelním požadavkům Šu 126 tr. ř., jest další odpor proti znaleckému posudku v řízení zrušovacím vyloučen. O posudku znalců v onom směru nelze důvodně tvrditi, že trpí nedůsledností, která by před zásadami logického myšlení nemohla obstáti. Co se tkne prototypů létadel, nevyjádřili se znalci tak, jak stížnost tvrdí, nýbrž uvedli, že, jakmile bylo rozhodnuto o přijetí prototypu a použití létadla dotyčného druhu pro účely vojenské, přestává býti létadlo v mnohém případě,

nikoli vždy, důvěrným. To arci nekryje se zcela s tím, co stížnost tvrdí. Namítá-li stížnost, že obžalovaný v té době ani česky neuměl a nerozuměl, dlužno poukázat k tomu, že obžalovaný při hlavním přelíčení připustil, že česky rozuměl. Ostatně měl možnost, dorozumět se po případě i jiným jazykem, než českým. Nehledíc k tomu, mohl si obžalovaný, o němž rozsudek zjišťuje, že byl znalcem v oboru vyzvědačství a techniky aviatiky a že byl člověkem nanejvýše schopným, ba geniálním, již pouhým pozorováním nebo jinakým vhodným způsobem zjednatí vědomosti o skutečnostech, opatřeních a předmětech rázu důvěrného.

Stížnost namítá, že rozsudek ohledně činnosti ve Kbelích neprokázal obžalovanému ani jediného konkrétního případu, v němž vyzvídal, a že ohledně létadel spokojuje se konstatováním možnosti prozrazení, aniž by bylo dokázáno, že v rozhodné době i jen jediný prototyp v továrně byl konstruován, tím méně pak, že obžalovaný měl k němu přístup. Vývody tyto jsou jen zastřeným brojením proti přesvědčení soudu. Soud bere na základě posudku znalců arciž jen za prokázáno, že obžalovaný měl možnost vyzvídati v továrně v Kbelích. Soud však jednak vzhledem k této zjištěné možnosti, jednak vzhledem k osobnosti obžalovaného jakožto znalce v oboru vyzvědačství a techniky aviatiky, dále vzhledem ku vyvinuté jím vyzvědačské činnosti v ostatních směrech a zejména též vůči tomu, že dle vlastního doznání v době, co byl zaměstnán ve Kbelích, podával H-ovi zprávy, týkající se čs. vojenské aviatiky, jakož i vzhledem k ostatním výsledkům průvodního materiálu dospěl k závěru, že obžalovaný skutečně vyzvídal skutečnosti a předměty, jež zůstatí mají utajeny pro obranu republiky. Tento závěr soudu, odpovídající zjištěnému stavu věci a postupu logičnosti, nestává se pochybným, i když obžalovanému v tomto směru nebyla dokázána bezprostřední konkrétní fakta. Neboť nalézací soud není vázán na pravidla důkazní a jest oprávněn čerpatí své přesvědčení ze všeho, co je způsobilým a může sloužiti k dopátrání se materiální pravdy. Na poukaz stížnosti, že soud zjišťuje, že obžalovaný nemohl dáti H-ovi vysvětlení, poněvadž pracoval ve své kanceláři v Kbelích na vynálezu a stýkal se pouze s inženýrem N-ým, dlužno odpověděti, že tu jde zase jen o reprodukci obhajoby obžalovaného, již však soud, podrobiv ji v souvislosti s ostatními výsledky průvodními zákonnému zkoumání, neuznal správnou, ale přes ni dospěl ku přesvědčení, že obžalovaný měl možnost vyzvídati a také skutečně vyzvídal.

Co se týče přednášek válečné školy uplatňuje stížnost, že posudek znalce je v rozporu s výpovědí podplukovníka Jindřicha B-y, jenž jako svědek prohlásil, že přednášky neobsahují nic důvěrného. Podotknouti sluší, že rozpor tento by byl dán jen v tom ohledu, že znalci prohlásili za důvěrnou pouze přednášku devátou z roku 1921—1922 v jejím závěru, pojednávajícím o protiletadlové obraně hlavního města Prahy; neboť v ostatních směrech ani oni nepřiznali otázkám rázu důvěrného. Leč uplatňovaným rozporem nedoličuje stížnost rozporu podle č. 5 Šu 281 tr. ř., jenž by musil býti obsažen v samotném výroku soudcovském. Jsoucnost takového rozporu stížnost ani netvrdí. Nepřiklonil-li se soud k názoru svědka B-y, nýbrž osvojil si posudek znalců, učinil tak u výkonu práva volného hodnocení průvodů a nelze proto jeho výrok napadati uplatňováním opačného náhledu. Na věci nemění ničeho,

že přednášky dávají se frekventantům válečné školy do vlastnictví a že válečnou školu navštěvují i cizozemští důstojníci. Vysloviliť znalci přes to, že shora uvedená otázka 9. ve svém závěru je otázkou rázu důvěrného, poněvadž se v ní řeší první a základní momenty protiletadlové obrany hlavního města Prahy. I když posluchačům byly přednášky písemně sdělovány, nepozbyla tím věc na své důvěrné povaze; neboť počet posluchačů byl poměrně omezeným, při čemž se nesmí přehlížeti, že přednášky, zejména ve svých důvěrných částech, byly určeny jen pro posluchače, kteří již vzhledem ku svému povolání jako důstojníci důvěrnou povahu přednášek poznati mohli a kterým již jejich povolání ukládalo samozřejmou povinnost, by důvěrné části přednášek podrželi jen pro sebe a nevynášeli jich na venek ať způsobem jakýmkoliv. Tomu, že přednáškám byla přikládána důležitost a že byly způsobilým objektem vyzvídání, nasvědčuje okolnost, stěžovatelem samým doznaná, že byl požádán sekretářem sovětské mise v Praze D-ovým, by opatřil mu přednášky čs. válečné akademie z konce roku 1923 a z počátku roku 1924. Důvěrného rázu neodnímá deváté přednášce, že je v ní řešen příklad předpokládaného útoku se strany Německa. Vždyť dotyčné základní zásady protiletadlové obrany mají v podstatě platnost, ať jde o útok s kterékoli strany a od kohokoli a vycházejí také vojenští znalci při svém posudku z tohoto stanoviska.

Stížnost namítá dále, že ani v ostatních bodech neprokazuje rozsudek, že obžalovaný vyzvídál důvěrné věci o Čs. republice. Zjišťuje prý, že dodával materiál ohledně Polska, Rumunska a Maďarska, nikde však neuvádí ani jediného případu, že vyzvěděl jakoukoliv pravdivou skutečnost důvěrného rázu ohledně Čs. republiky. Všechny uváděné dokumenty a zprávy jsou prý padělky a obsahují nepravdivé, ba často nemožné věci, pokud pak jsou pravdivy, jsou to okolnosti čerpané z časopisů nebo jiných pomůcek veřejně prodejných (na př. ze Základů vojenských nauk, Almanachu čs. branné moci). Mluví-li zákon o skutečnostech, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky, má prý na mysli jen věci skutečné, jež s touto obranou jsou v souvislosti, nikoli však výmysly osoby třetí, nebo věci notoricky známé. Je prý tu proto nesrovnalost mezi zjištěnými fakty a rozsudkem. Na to dlužno odvětiť, že o nějakém rozporu ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř., se spisy nebo logickém, nemůže býti řeči. O onom proto ne, že jde o závěry a úsudky soudu, jež jakožto výsledky činnosti logické a uvažovací nelze formelně porovnávatí s jednotlivými průvody, závěrům těm za podklad sloužícími. O logickém pak proto, že rozsudek v naznačených směrech nečiní o téže skutečnosti současně dvě různá navzájem se vylučující zjištění. V tom souhlasiti arci dlužno se stížností, že pod skutečnostmi, jež zůstatí mají utajeny pro obranu republiky, rozuměti jest jen věci skutečné, jež s obranou republiky jsou v souvislosti, a nikoli výmysly osoby třetí nebo věci notoricky známé. V nepravu jest však stížnost, tvrdíc, že soud obžalovaného uznal vinným pro vyzvídání těchto věcí, a není také stížnost s to, svoje povšechné tvrzení doložiti konkrétně. Uplatňuje-li, že rozsudek neuvádí ani jediného případu, v němž obžalovaný vyzvěděl pravdivou skutečnost důvěrného rázu, týkající se Čs. republiky, činí tak v rozporu s obsahem

rozsudku. Přehlíží na př., že u obžalovaného byly nalezeny přednášky válečné akademie o letectvu, které byly v závěru 9. přednášky důvěrné, pojednávající o protiletadlové obraně hlavního města Prahy a týkající se tudíž Čs. republiky. Pomíjí dále zjištění, že obžalovaný měl ve svých zápiscích poznamenány dotazníky, vztahující se na vojenské záležitosti a dodávání zpráv, jež mají býti v zájmu obrany Čsl. republiky utajeny. Stížnosti dlužno připomenouti i dopis ze dne 27. února 1924, který došel H-ovi od Č-ského z Vídně a jehož obsah měl obžalovaný zaznamenán ve svém denníku. Dle posudku znalců jednalo se tu o skutečný vyzvědačský dokument, žádající zprávy též rázu důvěrného, jež by mohly umožniti vytvoření představy o celkové moci čs. armády. Dále budiž poukázáno na doznání obžalovaného, podle něhož vypracoval pro H-ce zprávu o Škodových závodech, v níž uvedl jména veškerých Rusů, kteří jako inženýři slouží ve Škodových závodech; na tom prý Sovětu záleželo proto, by se dověděl, co se ve Škodovce vyrábí a zvláště co se tam vyrábí pro státy, sousedící se sovětským Ruskem. Znalci prohlásili, že získání dat o vojenských dodávkách čsl. továren, jež jsou určeny zvláště do států spojeneckých a přátelských, ohrožuje zájmy obrany vlastního státu. Poukázati sluší dále na to, že obžalovaný dle formelně bezvadných zjištění rozsudku vyzvídal skutečnosti, týkající se vojenské aviatiky v továrně na létadla ve Kbelích. Mimo to jest důležitým zjištěním rozsudku, že v tomto případě jedná se rozvětvenou a organizovanou vyzvědačskou činnost provozovanou obžalovaným P-ským, P-em, D-vem a M-em. Tímto výrokem soudu jest zjištěno spolupachatelství těchto obžalovaných, při kteréžto formě trestní viny ručí jeden za všechny a všichni za jednoho a zodpovídá každý z nich za celkový výsledek společné činnosti, poněvadž všichni pachatelé jsou výkonnými orgány záměru jim společného. V důsledku toho padá každému z nich k tíži i to, co druhý v rámci jich společného úmyslu podnikl, tak jako by to byli sami předsevzali. Vůči tomu, co uvedeno, je výtku stížnosti, že není konkrétních důkazů o vyzvědačské činnosti obžalovaného, zcela lichou a bezpodstatnou a bylo by jen ještě dodati, že s hlediska Šu 6 čís. 2 odstavec druhý zákona na ochranu republiky se nevyhledává k naplnění skutkové podstaty, by pachatel skutečnosti již také vyzvěděl, nýbrž že k dokonanému činu stačí, jakmile pachatel vyvine činnost, směřující a způsobilou k tomu, by mu zjednala znalost skutečností, opatření a předmětů, v zákoně předpokládaných.

Co se tkne bodu A I 2 výroku, totiž otázek daných obžalovaným svědkovi P-ovi ku zodpovědění, namítá stížnost, že není rázu důvěrného ani těch 6 otázek, o kterých to nalézací soud uznal. Soud vzal za základ svého přesvědčení posudek znalců. Stížnost čelí svými vývody v pravdě proti hmotné správnosti posudku znalců, v kterémžto ohledu sluší poukázati k tomu, co bylo již shora uvedeno. Nehledíc k tomu jsou námitky stížnosti bezpodstatny. Co se týče otázky b) (vojenské ujednání francouzsko-československé dohody), jest na bíledni, že obžalovanému nešlo o ujednání, které bylo veřejně zapsáno v sekretariátu Společnosti národů a vzato ve shromáždění Společnosti národů na vědomí. Nalézací soud stojí také po skutkové stránce na stanovisku, že obžalovanému šlo o to, by zvědal takové vojensko-politické skutečnosti,

které pro obranu republiky mají zůstatí utajeny. Sdíletí nelze ani pochybnosti stížnosti ohledně otázky K (veškeré otázky vojensko-politické). Mělo prý tu býti v první řadě řešeno, které otázky to jsou, a bylo nutno obíratí se zvláště těmi z nich, které mají zůstatí utajeny pro obranu republiky. I tu dlužno stížnosti připomenoutí, že podle zjištění rozsudkových šlo obžalovanému o otázky rázu důvěrného, mající přímý vztah k vojenské obraně republiky, a jest proto tímto zjištěním s dostatečnou určitostí vymezen okruh těch otázek, jež při zodpovídání přicházely v úvahu. Vojenští znalci prohlásili, že otázky vojensko-politické považují za jedny z nejdůležitějších, nejsložitějších a že, kdyby nepříteli Čsl. republiky byly znány, přinesly by Čs. republice a její bezpečnosti škodu. V nepravu jest stížnost, míníc, že nejsou důvěrnými otázky h) a ch), ježto prý lze žádané zprávy získati snáze z veřejných schematismů a seznamů úředníků a to již dle jmen. Otázka h) zněla: »Jména a adresy maďarských a polských důstojníků, kteří by byli mohli býti získáni pro ruské zájmy«. Jest samozřejmo, že tato poslední okolnost není o sobě patrna ze schematismů. Otázka ch) byla dána takto: »Jména Rusů emigrantů, kteří jsou ve službách čs. vojenské zpravodajské služby.« I tu dlužno pokládati za samozřejmé a předpokládá to i soud, že šlo hlavně o jmenování osob, které by měly znalost o důležitých skutečnostech vojenskopolitických a byly by nakloněny jich zneužití ku škodě Čs. republiky. To arci také nevysvětluje ze schematismů a nelze seznati již z pouhého jména. Co se konečně tkne otázky c) (nové automatické a ruční pušky) uplatňuje stížnost, že nelze přejíti mlčením, jak prý to činí rozsudek, okolnost znalcem zdůrazňovanou, že otázku lze považovati za důvěrnou jen do okamžiku, než přijde zbraň do používání, soudní řízení však prý neprokázalo, že šlo o dobu před zavedením pušky v používání. Leč dle jediné směrodatných záznamů v protokolu o hlavním přelíčení vyslovil se znalec takto: »Otázka byla položena v době, kdy se jednalo o přijetí nového lehkého kulometu do čs. armády. Zkoušky, které přijetí kulometu a jakéhokoli bojového prostředku předcházejí, jsou důvěrné a z toho důvodu byly i tyto zkoušky, konané za účelem přijetí lehkého kulometu, považovány za důvěrné.« O toto znění posudku ztroskotávají pochybnosti zmateční stížnosti.

Za nesprávné považuje stížnost podřadění vyzvídání dodávek vojenského materiálu čsl. továrnami do států spojeneckých a přátelských pod ustanovení §u 6, odstavec druhý čís. 2 a 3 zákona na ochranu republiky. Nemajíť prý takové dodávky co činiti s obranou republiky, nýbrž jde prý výhradně o otázku národohospodářskou. Než stížnost přehlíží, že zákonná ustanovení nevyžadují nezbytně, že skutečnost, opatření nebo předmět, jež tvoří vojenské tajemství, musí býti rázu výlučně vojenského; stačí, když mají přímý vztah k vojenské obraně republiky. Tento vztah vzal však nalézací soud na základě posudku znalců za dokázaný. Vysloviliť se znalci, že »získání přesných dat o vojenských dodávkách čs. továren, jež jsou určeny zvláště do států spojeneckých a přátelských, těžce ohrožuje zájmy obrany vlastního státu. Můžeť se z toho usuzovati nejen na vojenskou pohotovost spojeneckých států, kam dodávky jsou zasílány, nýbrž lze z nich též vyvoditi závěr, jakou roli může nebo bude hráti válečný průmysl Čs. republiky a tím i celý stát v případném válečném konfliktu. Ony státy, které by byly o druhu

a výši součinnosti válečného průmyslu Čs. republiky orientovány, t. j. o součinnosti, která by mohla býti k jejich neprospěchu, snažily by se zajistě součinnost tuto znemožniti všemi dostupnými prostředky.« Vůči tomuto posudku nemůže býti nejmenší pochybnosti, že i získání dat o vojenských dodávkách může se úzce dotýkati branné zdatnosti republiky za války a že vyjevení jejich cizí moci může tuto zdatnost oslabiti a tím obranu republiky ohroziti. Právního omylu v naznačeném směru tu proto není.

Ku zmateční stížnosti Tamary T-ů: Stížnost dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř.; vzhledem k jejímu návrhu na sprostění stěžovatelky z obžaloby mohl by však přicházeti v počet pouze důvod čís. 9 a) citovaného Šu. Leč důvod ten není téměř vůbec po zákonu doličen, poněvadž stížnost obírá se takřka veskrze jen skutkovou stránkou případu. Napadá předpoklad soudu, že stěžovatelka věděla, že Samojlov H. a P-i jsou zvědy vojenskými, snažíc se dokázati, že mohla míti nanejvýše vědomí o tom, že jsou vyzvědači politickými. Nálezací soud dovodil však své přesvědčení z toho, že stěžovatelka s obžalovaným P-em napsala a odevzdala P-ému dokument o objednávkách zbraní Rumuskem ve Škodovce. O závěru tom nelze tvrditi, že nemůže obstáti před zákony logického myšlení. Z toho plyne, že po přesvědčení soudu v onom směru jsou v rozsudku uvedeny důvody, a že stížnosti nelze přiznati úspěch ani potud, pokud by dotyčné vývody poukazovaly k námitce nedostatku důvodů pro onen výrok a tím formálnímu zmatku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., o němž by bylo lze mluvit jen tehdy, kdyby pro rozhodná skutková zjištění v rozsudku nebyly uvedeny vůbec důvody, nebo kdyby uvedené důvody, nejsouce se závěrem z nich odvozeným v logické souvislosti, ve skutečnosti důvody vůbec nebyly. Je tudíž odpor stížnosti pouhým nepřipustným brojením proti formálně bezvadnému skutkovému zjištění nálezacího soudu (§Šy 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Stížnost uplatňuje dále, že povinnost neodkladného oznámení pro obžalovanou byla by prý dána pouze tehdy, kdyby se o zločinném podniku dozvěděla způsobem věrohodným. Ani o H-ovi ani o P-ém nebyla prý však stěžovatelka přesvědčena věrohodně, že by podnikali něco zločinného. Stížnosti nelze dáti za pravdu. Zákon rozumí věrohodným dozvěděním se možnost, že vinník buď z takového pramene nebo takovým způsobem čerpal svůj poznatek, že subjektivně nemůže míti o chystaném nebo spáchaném zločinu pochybnosti. Nálezací soud pak z té okolnosti, že obžalovaná sepsala pro P-ského dokument o dodávce zbraní Rumunsku ze Škodovky, jakož i vzhledem ku styku, jež měla s H-em a P-ým, usoudil, že obžalovaná byla subjektivně přesvědčena o tom, že oba jmenovaní jsou zvědy vojenskými a že vyzvídají skutečnosti v Šu 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí zákona na ochranu republiky uvedené. Tento úsudek soudu, týkající se vědomosti stěžovatelky v naznačeném směru, je zjištěním skutkovým, jež lze v odpor bráti jen, jest-li stížen některou z vad v čís. 5 Šu 281 tr. ř. výlučně vypočtených, nikoli však způsobem stížností voleným, to jest polemikou proti přesvědčení soudu a uplatňováním protiúvah a protidůvodů. Měla-li stěžovatelka podle přesvědčení soudu onu vědomost, bylo na ní, by oznámení učinila neodkladně, a nemůže ji ospra-

vedlniti, že se myšlénkou, oznámiti věc čs. vládě, jen zabývala, avšak předsevzetí toho neuskutečnila. Bylo proto zavrhnouti i zmateční stížnost této obžalované pro nedostatek důvodů.

Čís. 2038.

Pod trestní sankci Šu 105 tr. zák. spadá již pouhý pokus svéstí úředníka skupiny, v Šu tom uvedené, darem k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranictví; skutečného svedení není třeba. Jest proto lhostejno, zda sváděný úředník rozhodne na konec stranicky či správně podle zákona; předpokládá se pouze nutně, že v době činu musí býti stranicví nebo porušení úřední povinnosti na straně sváděného aspoň možným.

(Rozh. ze dne 2. července 1925, Zm I 255/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 28. února 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem svádění k zneužití moci úřední podle Šu 105 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 9 a), věcně provádí také zmatek čís. 10 Šu 281 tr. ř. S hlediska onoho zmatku (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá, že tu není skutkové podstaty zločinu podle Šu 105 tr. zák. proto, že se obžalované vůbec nemohlo jednat o to, by darem 1000 Kč svedla vyšetřujícího soudce k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranictví, uváží-li se, že jí vyšetřující soudce v dohodě se státním zástupcem slíbil, že propustí jejího manžela z vyšetřovací vazby ještě před Vánocemi, předloží-li potvrzení, že její manžel má řádné bydliště a zaměstnání, a že obžalovaná této podmínce vyhověla a žádané potvrzení předložila. Zmateční stížnost má za to, že si obžalovaná v době, kdy vyšetřujícímu soudci dar nabídla, musela býti jista, že bude její manžel propuštěn z vazby za všech okolností, a mohla tudíž nabídkou daru sledovati pouze beztrestný účel, by projevila vyšetřujícímu soudci uznalost (za to, že konal svůj úřad podle zák.) Se zmateční stížností nelze souhlasiti. Poněvadž pod trestní sankci Šu 105 tr. zák. spadá již pouhý pokus, svéstí úředníka skupiny, v tomto Šu uvedené (zde soudce), darem k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranictví, kdežto skutečného svedení se ke skutkové podstatě nevyhledává, jest sice pro otázku viny lhostejno, zda rozhodne sváděný úředník na konec stranicky, či správně a podle zákona, avšak nutně se předpokládá, že v době činu musí býti stranictví nebo porušení úřední povinnosti na straně sváděného aspoň možným. V té příčině dlužno zdůrazniti, že ze zjištění nalézacího soudu nevyplývá, jak stížnost snaží se dovoditi, že vyšetřující soudce stěžovatelce v dohodě se státním zástupcem slíbil, že propustí jejího manžela z vyšetřovací vazby ještě před Vánocemi, předloží-li ono potvrzení, nýbrž nalézací soud v této příčině pouze uvádí, že se vyšetřující soudce tázal stěžovatelky, dožadující se manželova propuštění ještě před Vánocemi, zda se její manžel v případě, že bude